

Jihozápadní Asie

Nesourodný region má strategickou polohu (spojnice Afriky, Asie a Evropy), je tvořený 15 státy v oblasti **Malé Asie, Arabského poloostrova a Perského zálivu** (→ obr. 51).

Přírodní podmínky

Blízký východ je hornatý (pohoří Taurus, íránská vysokina). Rovinnou oblast Perského zálivu (Arabského poloostrova) pokrývají pouště a pouště. Řeky jsou krátké a málo vodnaté. Někteří z nich v průběhu roku vysychají. Velké řeky zastupují pouze Eufrat a Tigris. Obě řeky protékají **Mezopotámskou nížinou** (→ obr. 52) a jsou využívány k zavlažování zemědělské půdy.

Obr. 52 – Úrodnou Mezopotámii obklopují pouště.

Obr. 53 – Islámská mešita (vysoké věže u mešit se nazývají minarety), křesťanský kostel, židovská synagoga a pravoslavný kostel.

Obr. 54 – Velbloudi mají v hrbu tukové zásoby a díky nim vydrží bez vody až 25 dní.

Obr. 55 – Poutní místo Mekka na začátku prosince. Každý muslim musí Mekku navštívit alespoň jednou za život.

Obr. 51 – Státy jihozápadní Asie

Pro Arabský poloostrov jsou typické oázy (místo, kde vyvěrá podzemní voda na povrch). Převažuje suché subtropické podnebí. Vyjimkou je Mezopotámská nížina, kde je subtropické podnebí vlhčí. Žijí zde hlodavci (např. piškornil), dravci (např. orel), gazely, dikobrazové, pavouci, hadi. Roste tu datlovník, pravý, kroviny a trávy.

Obyvatelstvo

Převažuje zde euroasijská rasa. Zdrojila se tu tři světová náboženství (→ obr. 53, judaismus, křesťanství a islám). Nejpočetnější skupinou jsou Arabové vyznávající islám. Mezi umírněnými (sunnitě) a radikálními muslimy (šitě) panují spory. Negativně lze vnímat porušování lidských práv, především žen. Většina obyvatel žije na vesnicích, kde je i vysoká negamotnost.

Hospodářství

Převážují rozvojové ekonomiky. Státy těžící ropu v Perském zálivu se často soustředí na těžbu, ale rozvíjejí další průmysl. Sdružují se do organizace států vyvážejících ropu, OPEC. Závlaňové zemědělství zaměstnává většinu obyvatel, nejrozvinutější je v Mezopotámské nížině a údolí Jordánu. Vyznamány je chov koz, ovcí a velbloudů (→ obr. 54).

Cestovní ruch

Turismus velmi výrazně ovlivňuje náboženství. Jeruzalém je významným místem pro křesťanství, judaismus i islám. Víra muslimům ukládá za povinnost jednou za život navštívit Mekku (v rámci islámské víry se tato pouť nazývá hadždž → obr. 55) a byvá spojována s návštěvou Mohamedova hrobu v Medíně.

Zajímavosti jihozápadní Asie

Na území starověké Mezopotámie, dnes státy **Syrie a Irak**, najdeme starobylá sumerská města Ur, Uruk, Lagáš, Nippur a také Babylon. V obou zemích jsou islámské památky, např. hlavní město Syrie, Damásek, bylo dříve hlavním centrem islámu. To bylo později přeneseno do Bagdádu, hlavního města Iraku. V **Saudské Arabii** najdeme největší města islámu, města Mekka a Medína. Vládnoucí režim vyhlásil jako ústavu náboženskou knihu Korán a zavedl zákon šaría. Země je dlouhodobě kritizována za porušování lidských práv žen, které jsou považovány za majetek (→ obr. 56). V zemi není trestné otroctví žen.

Hijáb

Čádor

Nikáb

Burka

Obr. 56 – Druhy pokrývek muslimských žen se odvíjí podle islámu, čím radikálnější, tím je žena více zahalená a má méně práv.

Ve Spojených arabských emirátech žije většina obyvatel při pobřeží.

Vzhledem k vysokému nadytku v ekonomice mají obyvatelé zdarma školství a zdravotnictví. Země také investuje obrovské částky do výstavby (→ obr. 57), v Dubaji stojí nejvyšší budova světa Burdž Chalifa (→ obr. 58) s výškou 828 m a 129 pátý. Emiráty se proslavily jako místo luxusních dovolených. Možnosti zde najdeme opravdu mnoho, závodní okruh Formule 1, závody velbloudů nebo v sokolnictví, zábavní park Ferrari, a dokonce i sjezdové lyžování na sněhu (→ obr. 59). K oblíbeným sportům patří fotbal, kriket a tenis. **Jemen, Bahrajn a Omán** mají problém s převozem ropy v tankerech, které znečišťují pobřeží (→ obr. 60). V čele kabinetu ani politické strany. Sídli zde kontroverzní televize Al-Džazíra. Na hranicích **Jordánska a Izraele** se nachází Mrtvé moře s jednou z nejslanějších vod na světě. Voda zde je tak slaná, že člověka nadhází a není třeba zde plavat.

Obr. 61 – Kebab

Obr. 57 – Nadytek financí umožnil např. vytvořit poloostrov The Palm nebo souostroví The World.

Obr. 58 – Burdž Chalifa v Dubaji (828 m)

Obr. 59 – V Dubaji byl postaven lyžařský areál s chladičím systémem, který udržuje snh a umožňuje lyžování.

Obr. 60 – Únik ropy z tankerů

Věděli jste, že...?

- Z arabské oblasti pochází Pohádky tisíce a jedné noci, kde moudrý Šahrazád vypovídá svému manželovi, sultánu Šahjárovi, dlouhé příběhy. Sultán se totiž každý den oznamoval s mladou dívkou a každý večer nechal svou ženu popravit. Šahrazád vyprávěla dlouhé a zajímavé příběhy tisíc a jednu noc, až se do ní sultán nakonec zamiloval a nedal jí náhvu.
- Z arabských států se k nám dostal kebab, což je opékané jehněčí maso nakrájené na tenké plátky (→ obr. 61).
- Mrtvé moře bývá někdy také označováno jako „Lotovo moře“, podle biblické postavy Lota. Jeho žena při útěku ze Sodomy a Gomory neuposlechla pokyn, že se nesmí otočit, a stala se z ní solný sloup.